

L'actriu Carmen Machi –anomenada Aída, en una sèrie televisiva– i el cineasta Pedro Almodóvar, dos dels signants del manifest federalista.

La crispació d'Aída

Aída està molt neguitosa. Artur Mas l'ha posada nerviosa, i no es tracta d'una excitació fingida, producte d'un *cameo* del president català a la sèrie que l'ha feta popular. No.

Carmen Machi, que és com s'anomena Aída a la vida real, està enfurismada per culpa del procés sobiranista capitanejat per Mas a Catalunya. I per això mateix, perquè la vida real és una cosa seriosa, ha signat un manifest a què també han donat suport catedràtics universitaris, escriptors, economistes, arquitectes, advocats, periodistes, metges, editors, dramaturgs i cineastes.

El redactat, que fou publicat en *El País* el propassat 4 de novembre –diumenge, el dia de més difusió del diari– amb una referència explícita a la portada, “Manifesto ante la ola soberanista en Cataluña”, alerta del *parany* dels independentistes,

Qui hi ha darrere dels manifestos inspirats en Catalunya publicats durant la precampanya ‘El País’ i ‘El Mundo’? Alguns dels signants expliquen a EL TEMPS els motius pels quals s’hi han adherit.

que “converteixen la seua particular idea d'Espanya en el boc expiatori dels seus malestars”. “Ni Catalunya està sotmesa a un espoli fiscal per part d'Espanya ni el

comú dels espanyols no alberga cap sentiment de menyspreu envers seu”, continua el text, que també remarca l’“afecte, admiració i reconeixement” que desperta Catalunya a la resta de l'estat.

“Ni Espanya ni la Constitució del 1978 ni l'Estatut del 2006, no neguen als ciutadans de Catalunya el seu dret de decidir”, apunta el manifest, que alhora insta “CiU i unes altres forces d'afinitat independentista” a “assumir les greus responsabilitats de l'errònia gestió de la crisi econòmica present”.

Amb tot, es tracta d'un manifest confús. D'una banda, acusa els sobiranistes de “violentar la llei democràtica, feta per tots i per a tothom, amb el propòsit de crear-ne una de nova, feta exclusivament pels qui se senten cridats a una missió, sense comptar-hi amb la resta”, i de l'altra, admet que “si aquest sentiment es manifestara majoritàriament contrari, de manera irreductible i permanent, al manteniment de les institucions de què ens vam dotar, la convicció democràtica ens obligaria a prendre'l en consideració per la resta dels espanyols, a fi de trobar-hi una solució escaient i respectuosa: els

EFE

EFE

EFE

Artur Mas rep un premi de mans de José García Abad, José Montilla li'n dona un altre a Javier Pérez Royo i, al costat, Luis García Montero i Almudena Gran-

ciutadans de Catalunya han de saber que aquest és el nostre compromís irrenunciable, però també han de saber que a la resta d'Espanya i a Catalunya mateix hi ha moltes veus que reclamen de continuar avançant conjuntament". Els signants demanen a "les forces democràtiques" que busquen "el millor encaix institucional per a Catalunya", així com "un finançament més just i una federalització del malmès estat de les autonomies".

S'hi han adherit 302 personalitats d'àmbits diversos. Hi ha ex-càrrecs socialistes –Juan José Laborda, Fernando González Laxe, Carlos Solchaga, Luis Carlos Croissier Juan Manuel Eguiagaray, José Antonio Pérez Tapias, Ludolfo Paramio, José Ramón Recalde– que apareixen en condició de professors universitaris, economistes o historiadors, i els també ex-polítics Joseba Arregui (PNB) i Nicolás Sartorius (Esquerra Unida). Hi ha periodistes i escriptors de l'òrbita d'*El País* –Rosa Montero, Juan Cruz, Elvira Lindo, Antonio Muñoz Molina, José María Ridaó, Emilio Ontiveros, Fernando Vallespín, Jorge Martínez Reverte, Santos Julià, Javier Pérez Royo, Máximo Pradera, Juan Goytisolo, Félix de Azúa, Almudena Grandes, Andrés Trapiello, Joaquín Estefanía, Miguel Àngel Aguilar o Mario Vargas Llosa– i uns altres que no hi estan lligats, com ara José Oneto, José García Abad, Carmen Rigalt, Diego Carcedo, José Caballero Bonald o Luis García Montero. A més,

hi han donat suport, entre més, les actrius Mercedes Sampietro, Charo López i Aitana Sánchez Gijón, cineastes com Pedro Almodóvar, el seu germà Agustín o Elías Querejeta, el cantant Miguel Ríos, catedràtics d'universitat com ara Tomás de la Quadra Salcedo, Francisco Rubio Llorente, Juan José Solozábal, Soledad Varela Ortega i els valencians Justo Serna i Eugenio Burriel, els editors Miguel Aguilar i Andreu Jaume, l'arquitecte Rafael Moneo, el dissenyador –també valencià– Xavier Mariscal i José Antonio Martín Pallín, magistrat emèrit del Tribunal Suprem que també col·labora sovint amb el diari del grup Prisa.

Un dels principals impulsors del manifest en qüestió ha estat Miguel Aguilar, editor de Debate i fill de Miguel Àngel Aguilar, que a més d'escriure en *El País*, és comentarista de la cadena SER i secretari general de l'Associació de Periodistes Europeus (APE). Fou Aguilar júnior, de fet, qui li proposaria a Andreu Jaume de signar-lo.

Aquest, mallorquí de 35 anys resident a Barcelona, és editor de Random House Mondadori. "De seguida que el vaig llegir, em va semblar molt correcte", diu, "perquè harmonitza sensibilitats diverses, encara que no estigui del tot d'acord amb segons quines coses". Quines?

Sobretot, l'aposta federal que traça el text, descendent com és de la *Crida a la Catalunya federalista i d'esquerres* promoguda per la directora de cinema

Isabel Coixet i signada per centenars de catalans. "Trobo que l'estat espanyol, *de facto*, ja ho és, de federal, i el manifest no explica amb precisió fins on caldria arribar", però, per sobre d'això, Jaume sent que "a Catalunya, vivim un moment perillós com a conseqüència del fracàs de tres dècades de polítiques erràtiques, les quals han menat a la situació present, amb un elevat risc de fractura social".

"El somni de la meua generació era bastir una Europa que superara les nacions i els nacionalismes, que acumulen 80 milions de morts a l'esquena", afirma Jaume, per a qui "hi ha problemes molt greus a Catalunya que no tenen res a veure amb Madrid, i plantejar-los en clau del segle XIX –tot plegat em sembla un revival vuitcentista– ens pot fer repetir unes altres errades de la història".

Jaume no considera que l'animadversió envers Catalunya siga gran, sinó més aviat "exigua", tal com diu el manifest. "Sóc un català de Palma, he viatjat molt dins i fora de l'Estat espanyol i mai no m'han fet cap retret pel meu origen o per dir-me Andreu Jaume; d'estúpids, n'hi ha pertot, però la majoria de gent és molt sensata... No obstant això, reconec que hi ha problemes de base, relacionats amb l'educació: no pot ser que a Madrid no coneguïn Riba o Carner o que a Catalunya n'hi hagi que no sàpiguen qui són Machado i Juan Ramón Jiménez".

Un altre aspecte del manifest que destaca Jaume és el que fa esment a l'"espoli

EL TEMPS

EL TEMPS

des, en un acte d'IU: tots quatre han signat el manifest federalista, com també l'editor Andreu Jaume –dreta–, mentre Vargas Llosa ha signat els dos.

per part d'Espanya". "En aquest cas", diu, "a Madrid i les Balears, encara n'hi ha més". A parer seu, "és lògic que un que viu a Sant Gervasi, com ara jo, pagui més impostos que no qui ho fa a Nou Barris, i a Mallorca també paguen més que no a Eivissa o Formentera, i a Nova York que no a Ohio, i no diguem a França! Fer-ne bandera resulta molt perillós, i abans d'exigir-hi un pacte fiscal, caldria que la Generalitat expliqués amb claredat els motius que l'han duta a la fallida tècnica actual, un debat científic i no pas emocional que ens faci veure la injustícia de què ens parlen".

Andreu Jaume es plany perquè l'aposta federal que suggereix –sense especificar-la– el manifest "hagi fet tard", i tampoc no veu CiU "concedint legitimitat a un tribunal federal com l'alemany, que expliciti les competències de cadascú". "Per a CiU, Espanya és un monstre, però obliden que Catalunya va finançar el cop d'estat de Primo de Rivera, que les seues elits van donar suport a la restauració borbònica i tantes altres coses", sentència. "No podem esperar gaire res de qui situa la democràcia per sobre de la legalitat... Sempre que a la història ha passat això, hem acabat a garrotades. Ara bé, si hi hagués una consulta legal i d'aquesta es derivés un resultat molt majoritari, caldria actuar-hi en conseqüència".

El periodista i escriptor José García Abad, president del grup editorial El Nuevo Lunes i director del setmanari

El Siglo, és un altre signant del *manifest dels 300*. "Me'l va fer a mans Miguel Àngel Aguilar i el vaig veure força raonable", explica. "Com el seu fill, Miguel Àngel hi ha tingut un paper protagonista", afegeix a continuació.

"La situació que travessa Catalunya és molt preocupant i cal asserenar-la, perquè té implicacions múltiples i amaga molts riscos", opina García Abad. "Potser ha arribat l'hora de fer canvis i de liquidar el *café per a tots*, però de moment, tothom hauria de prendre una til·la, Artur Mas el primer".

Curiosament, el grup que presideix García Abad, va premiar dues vegades CiU com el partit més transparent. Ell mateix va lliurar el guardó a Mas, que encara no presidia la Generalitat. "Fou el resultat de dues consultes a un centenar de periodistes, i encara recorde perfectament allò que Mas em digué: 'Catalunya, dins d'Espanya, al màxim que pot arribar és a la *conllevancia*'."

"Mas actua sentimentalment, però en política, les formes són clau", observa García Abad. "La Constitució fou votada per CiU i va estar influenciada per Jordi Pujol, aquesta és la base de la legitimitat de la Generalitat de Catalunya i de Mas mateix, motiu pel qual no pot dir que obviarà els tribunals", apunta. En aquest sentit, marca una diferència nítida amb Juan José Ibarretxe, que com a *lehendakari* "va respectar el procediment legal, fins al punt que, un cop les Corts

espanyoles van rebutjar la seua proposta estatutària, no se'n va saber res més".

"Tradicionalment hem prestat molta més atenció al cas basc, però el sentiment nacionalista és més estès a Catalunya", confessa el director d'*El Siglo*. "M'ho va dir Pasqual Maragall una nit que vam sopar junts, poc abans que accedira a la presidència de la Generalitat: 'Esteu obsessionats amb els bascos, però nosaltres, a Catalunya, en farem una de molt més grossa', i mireu què ha passat. Alguns amics que tinc a la cúpula de la Generalitat actual també insisteixen a dir-me que 'els bascos són uns castellans empenyats, simplement això'."

Comptat i debatut, García Abad hi veu "un cúmul de despropòsits que sembla haver carregat el diable, començant per la sentència del Tribunal Constitucional" i pensa que "amb Pujol, no seriem on som ara". Afirmar que "a Espanya, preval l'admiració cap a Catalunya, sobretot pel seu esperit emprenedor" i que el pas que ha donat Mas és "oportuniste, fonamentat en posicions conjunturals". Li prega

José García Abad:
"Maragall em va dir que 'en farem una de molt més grossa que no els bascos'"

El dramaturg Albert Boadella amb l'ex-presidenta madrilenya Esperanza Aguirre. Al costat, José María Fidalgo i Fernando Savater amb Rosa Díez. A sota, els socialistes Joaquín Leguina i Juan José Laborda –que ha signat ambdós manifestos–, i Arcadi Espada i Félix de Azúa amb Carlos Martínez Gorriarán, d'UPyD.

“respecte als procediments democràtics”, i troba que el manifest l’encerta quan diu que el “dret de decidir” és reconegut a la Constitució i l’Estatut: “L’exerceixen els catalans tot sovint, dins de les vies legals”, conclou.

Embolica que fa fort. Si el manifest publicat en *El País* ha estat polèmic, el que l’endemà –5 de novembre– apareixia en *El Mundo* encara ho ha estat més. Té el suport de 40 persones i el seu to és més contundent, sense preveure cap escenari alternatiu a l’*statu quo*. Molt breu, els sotasignats professen “lleialtat a la Constitució del 1978” i reivindiquen “l’estat i la nació espanyoles, obra del passat, del present i del futur d’un poble que vol continuar unit en defensa de la llibertat, la igualtat, el pluralisme polític i el progrés econòmic”. Critica el “mur d’incomprensió i greuges inventats” ai-

xecats a Catalunya i adverteix que “és l’hora de mobilitzar els recursos de la nació i de cercar l’acord de totes les forces polítiques i socials”, a més d’instar a “l’acatament de les lleis i el respecte a la convivència i als procediments previstos en l’ordenament jurídic”.

L’elenc d’adherits gira al voltant de Ciutadans i UPyD –el partit liderat per Rosa Díez– i inclou sis noms que també són presents a l’altre manifest, malgrat les diferències que s’hi detecten: Mario Vargas Llosa –que recentment va lloar el liberalisme de l’ex-presidenta madrilenya Esperanza Aguirre–, Juan José Laborda, Joseba Arregui, Jorge Martínez Reverte, Juan José Solozábal i el poeta i novel·lista català Félix de Azúa, assot habitual del catalanisme.

De la resta, se’n destaquen uns altres fuetejadors catalans, com ara Albert Boadella –ex-director d’Els Joglars i res-

ponsable de Teatros del Canal, depenent de la Comunitat de Madrid, un càrrec per al qual va proposar-lo Aguirre–, l’escriptor i columnista d’*El Mundo* Arcadi Espada, el catedràtic de dret constitucional Francesc de Carreras i el doctor en economia Félix Ovejero. Tots quatre, així com De Azúa, van gestar Ciutadans.

De la mateixa manera, uns altres noms estan estretament lligats a UPyD. Des dels filòsofs fundadors Fernando Savater i Aurelio Arteta, passant per l’escriptor Álvaro Pombo –que hi ha anat a les llistes– fins a l’ex-secretari general de CCOO José María Fidalgo, l’escultor basc Agustín Ibarrola, l’ex-socialista Maite Pagazaurtundúa o el catedràtic de ciències polítiques Antonio Elorza, que hi han prestat més o menys ajuda.

Entre els promotors del manifest d’*El Mundo* destaca Nicolás Redondo Terros, ex-secretari general dels socialistes

En aquesta pàgina, dalt, Aurelio Arteta, Antonio Elorza, Mikel Azurmendi i Joseba Arregui, i a sota, Nicolás Redondo Terreros, els periodistes Federico Jiménez Losantos i Germán Yanke, i Jon Juaristi.

bascos, que empatitza amb Díez però no s'ha significat en favor seu, tal com passa amb l'historiador Jon Juaristi, que també hi ha estampat la signatura.

Un altre ex-socialista insigne, l'ex-president madrileny Joaquín Leguina –habitual a les tertúlies televisives, on destaca pel jacobinisme–, també hi ha fet costat. Igual com l'arquitecte Óscar Tusquets, el catedràtic de dret constitucional Manuel Jiménez de Parga i el de sociologia Emilio Lamo de Espinosa. O aquests cinc de la Universitat del País Basc: Juan Pablo Fusi, Andrés de Blas, Javier Corcuera, Manuel Montero i Felipe Serrano.

En conversa amb aquest setmanari, Antonio Elorza fa saber que el redactor del manifest *Con Cataluña, con España* ha estat “un catedràtic català” que hi figura com a sotassinat. Tenint en compte que només hi ha De Azúa i De Carreras, que el primer també ha signat l'altre i

que el segon és catedràtic de dret constitucional, tot indica que l'autor ha estat, en efecte, Francesc de Carreras, ex-columnista d'*El País* ara a *La Vanguardia*.

Redondo Terreros li'l va enviar, a Elorza, i aquest el va trobar “raonable i documentat”. “Feia setmanes que corria, van escriure'l en passar la Diada”, explica, “i per això mateix no fa referència a segons quines coses que han passat després”. “És un manifest generalista, transversal, amb suports del centre-esquerra i

**Antonio Elorza:
“El manifest
d'‘El País’ inclou
retòrica barata que
em recorda ETA”**

del centre-dreta, però sobretot, constitucionalista”, assenyala Elorza, per a qui el d'*El País* és “molt més complex”.

En quin sentit? “Potser perquè el van redactar més tard, aquell és un més bon manifest i en bona mesura hi estic d'acord, però inclou expressions que no m'agraden gens: què significa *irreductible*, per exemple? És retòrica barata, cosa que no suporta, i també hi ha la paraula *permanent*, que em recorda els comunicats d'ETA”. “Tot plegat resulta excessivament confús en un moment tan decisiu com l'actual, perquè una expressió massiva no sempre és democràtica: Hitler també guanyava eleccions”, rebla el catedràtic de ciència política de la Complutense.

“La democràcia, fins ara, és la Constitució, i l'autodeterminació no pot emanar d'una escalfor política puntual. Si no, passa com al Quebec, que els independentistes van tenir menys suports al segon referèndum secessionista que no al primer”, continua Antonio Elorza. “Igualment, és necessari que Mas clarifiqui el seu llenguatge: ha de dir *autodeterminació* i no *consulta*, i *independència* per comptes d'*estat propi*”, així com “reconèixer que Catalunya quedaria fora de la UE un mínim de cinc anys, i que encara haurà de fer més retallades”. “Si no vol ser com Fidel Castro, Mas no ha de presentar mai més Catalunya com a divina i Espanya com a diabòlica”, diu.

“Fiscalment, és clar que els catalans tenen dret a queixar-se: com Madrid i Balears, subvencionen el concert del País Basc i Navarra, un sistema que és profundament injust. Alhora, però, CiU ha esdevingut un partit personalista que va camí de derivar en un règim personalista. Si Mas no ho evita, anem cap al xoc de trens”, pronostica Elorza, que també marca distàncies amb l'antigament malleït Ibarretxe. “Un cop se li va dir *no* a Madrid, va convocar eleccions i va presentar-se sense el suport del seu partit. El comportament de Mas, en canvi, no em sembla democràtic, sinó tan demagog com el del ministre Wert.”

En qualsevol cas, Elorza entén que el *manifest dels 40* que ell ha signat no tindrà “transcendència”, al contrari que el *dels 300*, “el qual, si més no, ha aportat una mica de solidesa al discurs del PSC, que no en tenia gens”.

Victor Maceda